

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра іноземної філології та перекладу

СИЛАБУС

КОМУНІКАТИВНА ЛІНГВІСТИКА /
COMMUNICATIVE LINGUISTICS

Інформація про викладача	
Викладач	Терещенко Лілія
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент
Адреса кафедри	вул. Театральна, 21, каб.14
Контактний телефон	0432 (55-04-21); 0963556263
E-mail:	l.tereshchenko@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	https://m.vtei.edu.ua/
Інформація про освітній компонент	
Статус компонента	Вибірковий
Освітній ступінь	Бакалавр
Навчальний рік	2026/2027
Анотація курсу	Метою курсу є вивчення природи і форм вербального та невербального спілкування, формування вмінь і навичок правильно розуміти та аналізувати явища мовного спілкування, комунікативних норм та девіації, використовувати набуті знання про когнітивні, психологічні, соціальні, гендерні та міжкультурні особливості комунікації у вивченні іноземних мов, перекладі та філологічних дослідженнях. Комунікативна лінгвістика є сучасним мовознавчим курсом, який інтегрує знання з різних галузей лінгвістики, зокрема, когнітивної лінгвістики, дискурсології, соціолінгвістики, паралінгвістики та лінгвопрагматики тощо. Вивчення курсу комунікативної лінгвістики має важливе прикладне значення, оскільки щоденно здобувачі вищої освіти є учасниками різних форм комунікативної діяльності, виступаючи у ній у ролі як суб'єктів, так і об'єктів впливу. У ході вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають змогу поглибити знання про мовленнєву діяльність як таку, особливості комунікації між представниками різних статей, соціальних груп і культур; ознайомитись із різновидами комунікативних стратегій, необхідних для розв'язання професійно значущих завдань; навчитись обирати оптимальні мовні прийоми і засоби вираження власних інтенцій.
Мова викладання	Англійська та українська мови

Результати навчання	Під час вивчення курсу здобувачі навчаться: - проводити паралелі та встановлювати зв'язки комунікативної лінгвістики з іншими суміжними галузями знань, а також різноманітними мовознавчими курсами; - вільно оперувати категоріальним апаратом курсу (комунікація, мовленнєва діяльність, мовна особистість, інтенція, експліцитні та імпліцитні смисли, комунікативна невдача, табу, комунікативна стратегія, максими кооперативного спілкування тощо); - розуміти паравербальні та невербальні засоби комунікації та їх функції; - аналізувати текст як знакову форму спілкування, що втілює інтенцію автора; - описувати структуру комунікативної ситуації, її складники та учасників; - знаходити оптимальні моделі комунікативної взаємодії; - проводити стратегічне планування та успішне втілення ефективних форм комунікації, зокрема у в міжкультурному контексті; - давати власну оцінку комунікативним явищам і процесам, сучасним тенденціям.
---------------------	--

Тематичний план та оцінювання результатів навчання

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів		
Тема 1. Комунікативна лінгвістика як наука	9	2	2	5	В, УД, ПЗ	5
Тема 2. Основи досліджень з комунікативної лінгвістики	9	2	2	5	В, УД, РМГ, ТД	5
Тема 3. Комунікативна ситуація та її складові	9	2	2	5	В, УД, МК	5
Тема 4. Теорія мовленнєвих актів	9	2	2	5	В, ПЗ, Д	5
Тема 5. Комунікативна взаємодія як складова людського буття	9	2	2	5	В, УД, КТ	5
Тема 6. Форми мовного спілкування	9	2	2	5	В, РМГ, Т, МК	5
Тема 7. Риторика мовлення	9	2	2	5	В, УД, Д	5
Тема 8. Мовленнєвий етикет	9	2	2	5	В, УД, ТД, Т	5
Тема 9. Міжкультурна комунікація	9	2	2	5	В, УД, ЗІМ	5
Тема 10. Стилiстичні	9	2	2	5	В, ПЗ,	5

аспекти комунікації					Д	
Тема 11. Когнітивні аспекти комунікації	9	2	2	5	В, ПЗ, КТ	5
Тема 12. Психологічні аспекти комунікації	9	2	2	5	В, УД, РМГ, Т	5
Тема 13. Соціальні аспекти комунікації	9	2	2	5	В, УД, МК	5
Тема 14. Гендерні особливості комунікації	9	2	2	5	В, Д, ЗІМ	5
Тема 15. Теорія мовної особистості	9	2	2	5	В, Т, ТД, Д	5
Тема 16. Дискурс і комунікація	9	2	2	5	В, ПЗ, Д	5
Тема 17. Невербальні форми комунікації	9	2	2	5	В, УД, ЗІМ	5
Індивідуальне завдання	27			27	ІЗ	15
Разом	180/6	34	34	112		100
Підсумковий контроль-екзамен						
Поточний контроль / критерії оцінювання	Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах: В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал. УД – участь у дискусії – 2 бали. КТ – комп’ютерне тестування – 2 бали. Т – тестування – 1 бал. РМГ – робота в малих групах – 1 бал. Д – доповідь – 2 бали. ПЗ – письмові завдання – 2 бали. ТД – термінологічний диктант - 1 бал. МК – ментальна карта – 2 бали. ЗІМ – збір ілюстративного матеріалу – 2 бали. ІЗ – індивідуальні завдання – 15 балів, а саме: виконання індивідуальних проектів – 8 балів; перегляд документальних фільмів із зазначеної тематики – 7 балів. За бажанням замість однієї із запропонованих вище форм індивідуального завдання здобувач освіти може отримати 15 балів, здобувши загальні та фахові навички у неформальній освіті, зокрема прослухавши курс (на вибір) на Prometheus, Coursera онлайн. Для зарахування балів здобувачу необхідно подати сертифікат про завершення курсу. Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів. Критерії оцінювання відповідно до положення «Про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти».					
Основні літературні та інформаційні джерела	- Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Академія (Альма-матер), 2019. - Косенко Ю. В. Основи теорії мовної комунікації. Навчальний посібник. Суми: СДУ, 2017. - Медведєва С. А., Терещенко Л. Я. Маніпуляція у соціальних мережах: Комунікативний аспект. <i>Актуальні проблеми філології та перекладознавства</i>. 2019. 15. С. 46-51. - Селіванова О.О. Основи теорії мовної комунікації: Підручник. Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2018. 350 с.					

	5. Терещенко Л. Я. Мовна особистість суб'єкта неправдивої комунікації. Дис. к. філол. наук.. Львів, ЛНУ ім. І. Франка. 2013. 6. Терещенко, Л. Я. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни "Комунікативна лінгвістика". Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2018. 54с. 7. Терещенко, Л. Я. Комунікативна лінгвістика: завдання до практичних занять. Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2019. 84 с. 8. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації. К.: Академія (Альма-матер), 2017. 9. Ivanytska N., Tereshchenko L. Cross-Culture Pragmatics of the Communicative Strategy of the Company's Self-Presentation in the Genre 'Job Advertisement'. <i>Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка</i>. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 53. Том 1. С. 215-219.
Політика освітнього компонента	
Організація навчання	Організація навчального процесу відбувається відповідно до положення «Про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти». Відвідування лекційних та практичних занять здійснюється за розкладом і є обов'язковим. Представлення виконаних завдань щодо самостійної роботи відбувається на практичному занятті з тієї ж теми.
Інтеграція ШІ в освітній процес	Інтеграція ШІ в освітній процес здійснюється відповідно до Політики застосування штучного інтелекту (ШІ) http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/96.pdf Дозволяється відповідальне використання інструментів штучного інтелекту (ШІ) лише як допоміжного ресурсу (для ідей, планування, мовного редагування, перекладу з подальшою перевіркою тощо). Подання робіт, повністю або значною мірою згенерованих ШІ, без належних покликань, вважається порушенням академічної доброчесності та прирівнюється до плагіату. Використання ШІ під час контрольних заходів (тестів, іспитів, заліків) суворо заборонене. Викладач залишає за собою право перевірити знання здобувача шляхом усної співбесіди чи додаткового завдання.
Відпрацювання пропусків занять	Здобувачі освіти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються в системі Moodle через виконання закритих та відкритих тестів та з обов'язковим наданням протоколу відпрацювання. Відпрацювання пропусків може відбуватися в усній формі (відповідно до характеру завдань, зазначених у методичних розробках) під час індивідуально-консультативної роботи з викладачем: щотижня в п'ятницю з 13:00 до 14:00, ауд.№9, к. 2. Здобувач вищої освіти, який з поважних причин був відсутній протягом 30 календарних днів, не допускається до занять і йому оформлюється академічна відпустка. Пропуск занять без поважних причин тривалість 10 днів від початку семестра або 24 навчальні години є підставою до відрахування здобувача вищої освіти.
Допуск до підсумкового контролю	Підсумковий контроль – екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компоненту для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична

	сума балів поточної роботи та екзамену. Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компоненту, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).
Академічна доброчесність	Дотримання політики академічної доброчесності є обов'язковою відповідно до положення «Про академічну доброчесність науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти». Здобувачі освіти повинні САМОСТІЙНО виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей), уникаючи академічного плагіату, самоплагіату, академічного шахрайства; фабрикації; фальсифікації, списування, обману, хабарництва. <u>Під час контрольних заходів порушенням вважається:</u> використання заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо); проходження процедур контролю знань підставними особами; списування; повторне використання раніше виконаної іншою особою письмової роботи. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: оголошення попередження; повторне проходження оцінювання (іспит, тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; позбавлення академічної стипендії; відрахування з інституту. Викладач зобов'язується використовувати чіткі і зрозумілі методи оцінювання, вчасно інформувати та обґрунтовувати отримані бали для об'єктивного оцінювання навчальних досягнень.
Інші складові політики компонента	Здобувач зобов'язаний: сумлінно готуватись до всіх практичних занять та виконувати всі завдання, що виносяться на самостійну роботу, бути активним продовж заняття та толерантним в процесі спілкування з викладачем та одногрупниками, брати активну участь у науковій роботі. Здобувач вищої освіти повинен неухильно дотримуватись правил внутрішнього розпорядку ВТЕІ ДТЕУ, етики ділового спілкування, взаємоповаги між здобувачами та викладачами. Врегулювання конфліктних ситуацій відбувається згідно Положення ВТЕІ про врегулювання конфліктних ситуацій.

Затверджено на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу
(протокол № 15 від 29.12.2025)

Науково-педагогічний працівник

Лілія ТЕРЕЩЕНКО

Завідувач кафедри

Наталя ІВАНИЦЬКА